

**Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет ветеринарної
медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького**

**Кафедра нормальної та
патологічної морфології
і судової ветеринарії**

Федорович В.С., Демус Н.В.

**ТЕМАТИЧНА САМОСТІЙНА РОБОТА
З ДИСЦИПЛІНИ
«АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ»**

**Методичні вказівки
для здобувачів другого магістерського рівня
факультету громадського розвитку і здоров'я
за спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація»**

УДК: 619:611

Автори:

Федорович В.С. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри нормальної та патологічної морфології і судової ветеринарії ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького;

Демус Н.В. – кандидат ветеринарних наук, доцент кафедри нормальної та патологічної морфології і судової ветеринарії ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького.

Рецензент:

Грицина М.Р. – кандидат біологічних наук, доцент, завідувач кафедри фармації і біології ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького.

Федорович В.С., Демус Н.В. Тематична самостійна робота з дисципліни «Анатомія людини» для здобувачів першого другого магістерського рівня зі спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація». – Львів, 2022, - 23 с.

У рекомендаціях викладено основні методичні критерії самостійного вивчення тем з дисципліни «Анатомія людини» зі спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація».

Методичні рекомендації підготовлено відповідно до програми нормативної навчальної дисципліни «Анатомія людини» для підготовки фахівців другого магістерського рівня зі спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація» у закладах вищої освіти II-IV рівня акредитації Міністерства освіти і науки України (Львів, 2022).

Розглянуто і рекомендовано до друку навчально - методичною радою факультету громадського розвитку і здоров'я Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького (протокол № від 2022 р.).

ПЕРЕДМОВА

Анатомія являє собою частину біології і вивчає закономірності будови організму людини у зв'язку з його функцією, еволюцією і умовами життя.

Метою дисципліни є підготовка фахівців, які володіють значним об'ємом теоретичних і практичних знань щодо структурно-функціональних особливостей будови організму людини, його органів та систем як неперервного цілого, пов'язаного із зовнішнім середовищем, а також формування знань будови організму у філогенетичному та онтогенетичному напрямках.

Результаті цієї підготовки стануть основою комплексного процесу відновлення здоров'я, фізичного стану та працездатності людини.

Самостійна робота є основним засобом засвоєння здобувачем вищої освіти матеріалу в час вільний від обов'язкових навчальних занять.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи здобувача вищої освіти, регламентується навчальним планом і повинен становити не менше 1/3 та не більше 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення навчальної дисципліни.

Всю самостійну роботу умовно можна розділити на дві форми: тематична і загальна.

Тематична самостійна робота передбачає вивчення здобувачем вищої освіти тем, які згідно з робочою навчальною програмою винесені на самостійне вивчення. Цей вид роботи виконується за окремим графіком, поза межами розкладу аудиторних занять під керівництвом викладача. Вона передбачає вивчення сучасних даних про опорно-руховий апарат, нутрощі, ендокринний апарат, імунну, серцево-судинну та нервову системи.

З цією метою для здобувачів вищої освіти видано методичні вказівки для тематичної самостійної роботи.

Загальна самостійна робота призначається для підготовки здобувачів вищої освіти до аудиторних навчальних занять, поточного та підсумкового семестрового контролю, а також виконання індивідуальних завдань, які передбачені робочою навчальною програмою.

№ з/п	Назви теми та короткий зміст за навчальною програмою
1.	Сучасні дані про будову і функцію клітини. Особливості будови тканин у зв'язку з їх функцією. Характеристика пренатального і постнатального періодів розвитку людського організму.
2.	Особливості будови різних відділів скелету людини в зв'язку з прямоходінням, типами статури, впливом факторів зовнішнього середовища.
3.	Особливості різних груп м'язів людського тіла. Розвиток м'язів. Вікові особливості м'язів.
4.	Особливості слизової оболонки головної, передньої, середньої і задньої кишок. Топографія органів харчотравлення. Філогенез і онтогенез харчотравної системи.
5.	Філогенез і онтогенез сечових і статевих органів. Особливості будови і функції чоловічих і жіночих статевих органів.
6.	Серце. Основні варіанти і аномалії розвитку серця. Основні артерії та вени організму. Кровообіг у плода. Галуження кровоносних судин, коллатералі та анастомози.
7.	Еволюція нервової системи. Поділ нервової системи. Анатомо-функціональна класифікація провідних шляхів центральної нервової системи, їх характеристика.

МЕТОДОЛОГІЯ ТЕМАТИЧНОЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Розділ 1

Тема 1. Сучасні дані про будову і функцію клітини. Особливості будови тканин у зв'язку з їх функцією. Характеристика пренатального і постнатального періодів розвитку людського організму.

Мета: Сформувати поняття клітина і тканина, вивчити особливості будови і функції різних клітин і тканин. Охарактеризувати пренатальний і постнатальний періоди розвитку.

План завдання:

1. Провести підбір і опрацювати літературні джерела до даної теми.
2. Дати визначення термінам «клітина», «тканина».
3. Дати характеристику клітини як основного структурного і функціонального елемента організму.
4. Вивчити тканини організму та закономірності їх будови у зв'язку з функцією.
5. З'ясувати етапи пренатального і постнатального розвитку організму.
6. Вивчити зародкові листки та з'ясувати джерелами розвитку яких тканин і органів вони є.
7. Оформити конспект по темі тематичної самостійної роботи.
8. Підготуватись до усного опитування та тестового контролю знань по даній темі.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке клітина?
2. Яка будова клітини?
3. Що таке тканина?
4. Яка будова епітеліальної тканини?
5. Яка будова м'язової тканини?
6. Яка будова нервової тканини?
7. Які є стадії пренатального розвитку?
8. Які є зародкові листки? Які тканини та органи з них розвиваються?
9. Які є основні особливості постнатального розвитку?

Розділ 2

Тема 2. Вплив праці, соціальних факторів і екологічних чинників на будову скелету людини.

Мета: Розглянути та вивчити вплив праці, соціальних факторів і екологічних чинників на будову скелету людини.

План завдання:

1. Провести підбір і опрацювати літературні джерела до даної теми.
2. Дати визначення термінам «кістка», «скелет».
3. Дати характеристику кістки як основної структурної одиниці скелету.
4. Вивчити будову скелету людини.
5. Розглянути трудову теорію антропогенезу.
6. Розглянути будову скелету у представників різних професій.
7. Розглянути будову скелету у спортсменів.
8. З'ясувати вплив соціальних факторів на будову скелету.
9. З'ясувати вплив екологічних чинників на будову скелету.
10. Оформити конспект по темі тематичної самостійної роботи.
11. Підготуватись до усного опитування та тестового контролю знань по даній темі.

Питання для самоконтролю:

1. Як побудована кістка? Які є типи кісток?
2. Як побудований скелет?
3. Які є відмінності будови скелету у чоловіків і жінок?
4. Коротко охарактеризувати трудову теорію антропогенезу.
5. Як можна класифікувати чинники, що впливають на будову скелету?
6. Як фізична праця впливає на будову скелету?
7. Які можуть бути особливості будови скелету у представників різних професій? Наведіть приклади.
8. Які можуть бути особливості будови скелету у спортсменів залежно від виду спорту? Наведіть приклади.
9. Які соціальні фактори впливають на будову скелету і яким чином?
10. Які екологічні чинники впливають на будову скелету і яким чином?

Тема 3. Вікові, статеві та індивідуальні особливості скелетних м'язів, вплив на їх будову різноманітних соціальних факторів і екологічних чинників.

Мета: Розглянути та вивчити вікові, статеві та індивідуальні особливості скелетних м'язів людини. З'ясувати вплив різноманітних соціальних та екологічних факторів на м'язи.

План завдання:

1. Провести підбір і опрацювати літературні джерела до даної теми.
2. Дати визначення термінам «скелетний м'яз», «група м'язів».
3. Дати характеристику групам скелетних м'язів людини.
4. Розглянути різноманітні чинники впливу на м'язову систему.
5. Вивчити вікові особливості розвитку скелетних м'язів.
6. Вивчити особливості розвитку скелетних м'язів у чоловіків і жінок.
7. З'ясувати які особливості будови м'язової системи є індивідуальними.
8. Вивчити вплив соціальних факторів на будову скелетних м'язів.
9. Вивчити вплив екологічних чинників на будову скелетних м'язів.
9. Оформити конспект по темі тематичної самостійної роботи.
10. Підготуватись до усного опитування та тестового контролю знань по даній темі.

Питання для самоконтролю:

1. Яка будова м'язової тканини?
2. Яка будова м'язу як органу?
3. Назвіть основні групи скелетних м'язів людини.
4. Які фактори впливають на м'язову систему?
5. Як проходить розвиток скелетних м'язів протягом життя людини?
6. Які є особливості будови скелетних м'язів у різних вікових груп?
7. Які є відмінності розвитку і будови м'язів у чоловіків і жінок?
8. Які бувають індивідуальні особливості розвитку скелетних м'язів? З чим вони можуть бути пов'язані?
9. Які соціальні фактори впливають на розвиток скелетних м'язів і яким чином?
10. Які екологічні фактори впливають на розвиток скелетних м'язів і яким чином?

Розділ 3

Тема 4. Органоспецифічні риси будови слизової оболонки в залежності від функції органу.

Мета: Вивчити особливості будови слизової оболонки в залежності від функцій різних органів.

План завдання:

1. Провести підбір і опрацювати літературні джерела до даної теми.
2. Дати визначення терміну «слизова оболонка».
3. Вивчити загальні закономірності будови слизової оболонки.
4. Розглянути і вивчити особливості будови слизових оболонок очей і слухових проходів.
5. Розглянути і вивчити особливості будови слизових оболонок різних відділів травної системи.
6. Розглянути і вивчити особливості будови слизових оболонок дихальної системи.

7. Розглянути і вивчити особливості будови слизових оболонок сечовидільної системи у чоловіків і жінок.
8. Розглянути і вивчити особливості будови слизових оболонок статеві системи у чоловіків і жінок.
9. Оформити конспект по темі тематичної самостійної роботи.
10. Підготуватись до усного опитування та тестового контролю знань по даній темі.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке слизова оболонка?
2. Яка функція слизової оболонки? Де вона розміщується?
3. Які шари виділяють у слизовій оболонці?
4. Яка функція келихоподібних клітин?
5. Опишіть особливості будови слизових оболонок очей і слухових проходів.
6. Опишіть особливості будови слизових оболонок різних відділів травної системи.
7. Опишіть особливості будови слизових оболонок дихальної системи.
8. Опишіть особливості будови слизових оболонок сечовидільної системи у чоловіків і жінок.
9. Опишіть особливості будови слизових оболонок статеві системи у чоловіків і жінок.

Тема 5. Особливості топографії сечовидільних та статевих органів у чоловіків і жінок.

Мета: Вивчити особливості топографії сечовидільних та статевих органів у чоловіків і жінок.

План завдання:

1. Провести підбір і опрацювати літературні джерела до даної теми.
2. Дати визначення термінам «сечовидільна система», «статева система».
3. З'ясувати взаємозв'язок між сечовидільною та статевою системами.
4. Охарактеризувати положення, будову, розвиток та функції нирок.
5. Вивчити будову нефрону.
6. Охарактеризувати будову, функції та положення сечівника та сечового міхура.
7. Розглянути і вивчити особливості будови і розміщення сечовипускного каналу у чоловіків і жінок.
8. Охарактеризувати положення, будову та функції внутрішніх і зовнішніх статевих органів у чоловіків і жінок.
9. Оформити конспект по темі тематичної самостійної роботи.
10. Підготуватись до усного опитування та тестового контролю знань по даній темі.

Питання для самоконтролю:

1. Як пов'язані сечовидільна і статеві системи у чоловіків і жінок?
2. Де розміщуються нирки?
3. Як розвиваються нирки протягом ембріогенезу?
4. Яка будова нефрону?

5. Де розміщується сечовий міхур? Як змінюється його положення при наповненні?
6. Які є особливості будови сечовипускного каналу у чоловіків?
7. Які є особливості будови сечовипускного каналу у жінок?
8. Будова чоловічої статевої системи.
9. Будова жіночої статевої системи.

Розділ 4

Тема 6. Загальні принципи будови компонентів судинної системи: артерії, вени, судини гемолімфоциркуляторного русла. Галуження кровonosних судин, коллатералі та анастомози.

Мета: Вивчити загальні принципи будови компонентів судинної системи та галуження кровonosних судин.

План завдання:

1. Провести підбір і опрацювати літературні джерела до даної теми.
2. Дати визначення термінам «кровоносна система», «лімфатична система».
3. Вивчити велике і мале кола кровообігу.
4. Вивчити будову артерій, вен, капілярів.
5. Розглянути будову дуги аорти, основні судини організму людини.
6. Дати визначення термінам «анастомоз», «коллатераль».
7. Вивчити розміщення основних лімфатичних вузлів, лімфатичних судин та протоків.
8. Оформити конспект по темі тематичної самостійної роботи.
9. Підготуватись до усного опитування та тестового контролю знань по даній темі.

Питання для самоконтролю:

1. Що спільне і відмінне у кровonosній і лімфатичній системах?
2. Як проходять велике і мале кола кровообігу? Які їхні функції?
3. Як побудовані артерії, вени та капіляри?
4. Що таке дуга аорти?
5. В чому відмінність між анастомозами і коллатераліями?
6. Де розміщені основні лімфатичні вузли в організмі людини?
7. Як проходять судини лімфатичної системи?

Тема 7. Анатомо-функціональна класифікація провідних шляхів центральної нервової системи, їх характеристика.

Мета: скласти цілісну уяву про шляхи проведення чутливих і рухових сигналів у центральній нервовій системі. Вивчити провідні шляхи больової, температурної та тактильної чутливості, пропріорецептивної чутливості коркового і мозочкового напрямів. Вивчити рухові провідні шляхи: кірково-ядерний, латеральний і передній кірково-спинномозковий, червоноядерний-спинномозковий.

План завдання:

1. Провести підбір і опрацювати літературні джерела до даної теми.
2. З'ясувати поділ провідних шляхів ЦНС.

3. Дати визначення асоціативним провідним шляхам, з'ясувати їх поділ, дати характеристику.
4. Дати визначення комісуральним шляхам, з'ясувати основні комісуральні шляхи головного мозку.
5. Дати визначення проєкційним шляхам, з'ясувати їх поділ, дати характеристику.
6. Оформити конспект по темі тематичної самостійної роботи.
7. Підготуватися до усного та тестового контролю знань по даній темі.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке провідні шляхи головного і спинного мозку? Які є групи провідних шляхів?
2. Що являють собою асоціативні шляхи? Наведіть приклади цих шляхів.
3. Що являють собою комісуральні шляхи? Наведіть приклади цих шляхів.
4. Які шляхи називають проєкційними? На які групи вони поділяються?
5. Як називають чутливі шляхи, які проводять імпульси з зовнішнього середовища, внутрішнього середовища, від м'язів, сухожилків, суглобів, зв'язок?
6. Де починаються і закінчуються шляхи проведення шкірної чутливості? В яких відділах ЦНС розміщені нейрони цих шляхів?
7. Де починаються і закінчуються пропріорецептивні шляхи кіркового напрямку? В яких відділах ЦНС розміщені нейрони цих шляхів?
8. Що являє собою медіальна петля?
9. Де починаються і закінчуються пропріорецептивні шляхи мозочкового напрямку?
10. Де розміщені нейрони цих шляхів?
11. Перерахуйте низхідні провідні шляхи. Які імпульси вони проводять?
12. Де починається і закінчується пірамідний шлях? В яких відділах ЦНС є перехрест латеральних і передніх пірамідних шляхів?
13. Де починається і закінчується кірково-ядерний шлях?
14. Які шляхи належать до екстрапірамідних? Яку функцію вони виконують?
15. Де починається і закінчується червоноядерно-спинномозковий шлях?

ТЕСТОВІ КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДО ТЕМАТИЧНОЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Підберіть до анатомічних термінів відповідні напрями:

1. Краніальний

А. Назовні

2. Каудальний	Б. Всередину
3. Латеральний	В. Вверх
4. Медіальний	Г. До низу
5. Вентральний	Д. До живота
6. Дорзальний	Е. До спини
7. Проксимальний	Є. На кінцівці вверху
8. Дистальний	Ж. На кінцівці до низу

2. Скільки налічують хребців окремі відділи хребтового стовпа?

1. Грудний	А. 5
2. Поперековий	Б. 12
3. Крижовий	В. 4-5 зрощені
4. Куприковий	Г. 5 зрощені
5. Шийний	Д. 7

3. Яка найбільш характерна ознака грудних хребців?

1. Зрощені
2. Наявність реберних фасеток
3. Відсутність тіл
4. Відсутність остистих відростків

4. Які найбільш характерні ознаки поперекових хребців?

1. Наявність поперечних відростків
2. Наявність поперечно-реберних відростків
3. Наявність додаткових відростків
4. Хребці зрощені
5. Зростаються до 25 років

5. Яка найбільш характерна ознака крижових хребців?

1. Зростаються до 25 років
2. Дуже довгі остисті відростки
3. Відсутні хребцеві отвори
4. Наявні каудальні реберні ямки

6. Які найбільш характерні особливості шийних хребців?

1. Є типові і атипові
2. Перший шийний хребець немає тіла
3. Відсутні остисті відростки
4. Наявність зуба на другому хребці
5. Хребці частково зрощені

7. В хребетному стовпі є вигини:

1. Сколіоз
2. Лордоз
3. Кіфоз
4. Синдесмоз

8. Справжніми ребрами є:

1. 8-12
2. 1-10
3. 1-7
4. 11-12

9. До повітроносних кісток черепа належать:

1. Лобова
2. Вилична і тім'яна
3. Верхня щелепа
4. Сконева

10. Які кістки входять?

1. Мозковий відділ черепа	А. Верхня щелепа
2. Лицевий відділ черепа	Б. Нижня щелепа
	В. Лобна
	Г. Потилична
	Д. Сльозна
	Е. Основна
	Є. Вилична
	Ж. Сконева
	З. Тім'яна

11. Скеліття черепа утворюють такі кістки:

1. Лобова
2. Решітчаста
3. Піднебіння
4. Тім'яна

12. Які з названих кісток входять до складу цих ланок?

1. Пояс кінцівок	А. Стегнова
2. Стилоподій	Б. Ключиця
3. Зейгоподій	В. Плечова
4. Автоподій	Г. Ліктьова
	Д. Променева
	Е. Сіднична
	Є. Лобкова
	Ж. Лопатка
	З. Мала гомілка
	И. Велика гомілка
	І. Кістки п'ястка
	Ї. Кістки зап'ястка
	Й. Кістки пальців
	К. Кістки плесни

13. До плечового поясу входять такі кістки:

1. Плечова
2. Лопатка
3. Ключиця
4. Кістки передпліччя

14. До поясу нижньої кінцівки входять такі кістки:

1. Клубова
2. Стегнова
3. Лобкова
4. Сіднична
5. Крижова

15. Лопатка має:

1. Три кути і три краї
2. Головку
3. Ость
4. Вінцевий відросток

16. Плечова кістка на проксимальному кінці має:

1. Два виростки
2. Два горбки
3. Головку
4. Ліктвову ямку
5. Блок

17. До складу кісток передпліччя входять такі кістки:

1. Ліктвова
2. Човноподібна
3. Тригранна
4. Променева

18. До складу кісток зап'ястка входять:

1. 3 ряди по 2 кістки
2. 2 ряди по 4 кістки
3. 1 ряд і 8 кісток
4. 3 ряди по 2 кістки

19. Кісток п'ястка є:

1. 4
2. 2
3. 5
4. 3

20. Дві фаланги має такий палець:

1. 1-й
2. 2-й
3. 5-й
4. 3-й

21. На проксимальному кінці стегнової кістки є:

1. Головка
2. Два вертлюги
3. Два виростки
4. Два надвиростки

22. До кісток заплесни входять:

1. 3 кістки
2. 7 кісток
3. 5 кісток
4. 2 кістки

23. До наведених термінів підберіть відповідні види з'єднань

1. Синартроз	А. Кістковою тканиною
2. Діартроз	Б. Хрящовою тканиною
3. Синсаркоз	В. За допомогою м'язів
4. Синостоз	Г. Нерухоме
5. Синхондроз	Д. Рухоме
6. Синеластоз	Е. Щільною сполучною тканиною

24. Які є обов'язкові та допоміжні елементи суглобу?

1. Обов'язкові	А. Диски
2. Допоміжні	Б. Порожнина
	В. Хрящ
	Г. Рідина
	Д. Капсула
	Е. Меніск
	Є. Зв'язки, суглобові губи

25. Які з названих суглобів є простими або складними?

1. Прості	А. Колінний
2. Складні	Б. Плечовий
	В. Ліктювий
	Г. Скренево-нижньощелеповий
	Д. Потилично-атлантний
	Е. Кульшовий
	Є. Фалангові суглоби

26. Підберіть до українських назв функціональних груп м'язів

латинізовані терміни

1. Згиначі	А. Абдуктори
2. Розгиначі	Б. Екстензори
3. Відвідні	В. Леватори
4. Привідні	Г. Аддуктори
5. Обертаючі	Д. Депресори
6. Стискачі	Е. Флексори
7. Підіймачі	Є. Ротатори
8. Опускачі	Ж. Констриктори

27. Які м'язи відносяться?

1. До жувальних	А. Крилоподібний
2. До мімічних	Б. Коловий рота
	В. Щічний
	Г. Власне жувальний
	Д. Виличний
	Е. Потилично-лобовий
	Є. М'яз сміху
	Ж. Висковий

28. Які м'язи відносяться?

1. До м'язів спини	А. Трапецієвидний
2. До м'язів грудей	Б. Великий грудний
3. До м'язів живота	В. Поперечний черевний
	Г. Найширший спини
	Д. Прямий черевний
	Е. Косий зовнішній черевний
	Є. Міжреберні
	Ж. Передній зубчатий
	З. Ромбовидний

29. Які м'язи розміщуються?

1. На стегні	А. Кравецький
2. На плечі	Б. Плечовий
	В. Двохголовий
	Г. Чотирьохголовий
	Д. Напівперетинчастий
	Е. Напівсухожильний
	Є. Трьохголовий

30. До м'язів згиначів плечового суглобу належать:

- 3-х головий м'яз плеча
- 2-х головий м'яз плеча
- Дзьобо-плечовий
- Ліктювий

31. До м'язів розгиначів плечового суглобу належать:

1. Ліктювий
2. 3-х головий м'яз плеча
3. 2-х головий м'яз плеча
3. Дзьобо-плечовий

32. Які органи входять в склад головної кишки?

1. 12-пала кишка
2. Печінка
3. Ротова порожнина
4. Зуби
5. Підшлункова залоза
6. Глотка
7. Слинні залози

33. Які органи входять в склад передньої кишки?

1. Стравохід
2. Пряма кишка
3. Підшлункова залоза
4. Шлунок
5. Тонка кишка

34. Які кишки відносяться?

1. До тонкого відділу
кишечника	А. Пряма
2. До товстого відділу
кишечника	Б. Клубова
	В. Сліпа
	Г. 12-пала
	Д. Ободова
	Е. Сліпа
	Є. Порожня

35. На язичку є такі сосочки:

1. Виросткові
2. Валикоподібні
3. Гребінцеві
4. Грибоподібні
5. Листкоподібні
6. Ниткоподібні

36. Зубна формула у людини має вигляд:

1. 1 2 3 3
2. 2 3 1 2
3. 2 1 2 3
4. 3 1 3 2

37. Протока привушної слинної залози відкривається:

1. На слизовій щоки навпроти 2-го моляра
2. На дні ротової порожнини

3. На язиці
4. На під'язиковій бородавці

38. Шлунок має такі частини:

1. Реберну
2. Пілоричну
3. Поперекову
4. Кардіальну
5. Дно

39. Жовчна протока впадає у:

1. Сліпу кишку
2. 12-палу кишку
3. Шлунок
4. Порожню кишку

40. Острівці Лангерганса є у:

1. Печінці
2. Підшлунковій залозі
3. Шлунку
4. Сальнику

41. Носових ходів є:

1. 5
2. 4
3. 2
4. 6

42. Якими по функції є носові ходи?

1. Верхній	А. Нюховий
2. Середній	Б. Дихальний
3. Нижній	В. Змішаний

43. Що утворюють хрящі в гортані?

1. Надгортанний	А. Найбільший, утворює передню і бокові стінки
2. Щитоподібний	Б. Утворює передні і бокові стінки
3. Черпаловидний	В. Обмежує вхід в гортань, з'єднується з трахеєю
4. Кільцеподібний	

44. Голосовий апарат розміщений у:

1. Глотці
2. Гортані
3. Трахеї
4. Бронхах

45. Хрящових кілець у трахеї є:

1. 8-10
2. 14-15
3. 17-18
4. 5-6

46. Що входить в склад легень?

1. Бронхіальне і альвеолярне дерево
2. Судини і нерви
3. Кіркова зона
4. Строма
5. Мозкова зона

47. Легені мають таку кількість доль:

1. Ліва – 2, права – 3
2. Ліва – 3, права – 4
3. Ліва і права – по 2
4. Ліва – 1, права – 4

48. Війчастий епітелій є у:

1. Трахеї
2. Альвеолах
3. Носовій порожнині
4. Гортані

49. На розрізі нирка має такі зони:

1. М'яку
2. Кіркову
3. Мозкову
4. Адвентицію

50. Що розміщується в зонах нирки?

1. В корковій	А. Судини
2. В мозковій	Б. Ниркові тільця
3. В проміжній	В. Сечовивідні трубочки

51. Нирки розміщуються:

1. На рівні середини грудей
2. На рівні 8 грудного і 3 поперекового хребців
3. На рівні 12 грудного і 1-2 поперекового хребців
4. Справа і зліва від крижової кістки

52. Які із статевих органів відносяться до.....?

1. Паренхіматозних	А. Клітор
2. Трубчастих або	Б. Матка

порожнистих

- В. Яєчник
- Г. Сім'япровід
- Д. Сечостатевий канал
- Е. Піхва
- Є. Яєчко
- Ж. Статевий член
- З. Статевий член

53. До жіночих статевих органів відносяться:

- 1. Внутрішніх
 - 2. Зовнішніх
- А. Матка
 - Б. Яєчник
 - В. Статеві губи
 - Г. Лобковий горб
 - Д. Піхва

54. До чоловічих статевих органів відносяться:

- 1. Внутрішніх
 - 2. Зовнішніх
- А. Статевий член
 - Б. Калитка
 - В. Над'яєчко
 - Г. Яєчко
 - Д. Сім'яний канатик
 - Е. Сім'явиносна протока

55. Матка має такі оболонки:

- 1. Адвентиція
- 2. Периметрій
- 3. Ендометрій
- 4. Міометрій
- 5. Склерометрій

56. З якими судинами сполучається кожна з камер серця?

- 1. Праве передсердя
 - 2. Правий шлуночок
 - 3. Ліве передсердя
 - 4. Лівий шлуночок
- А. Виходить аорта
 - Б. Впадають верхня і нижня порожнисті вени
 - В. Виходить легенева артерія
 - Г. Впадають легеневі вени

57. До українських назв оболонок серця підберіть відповідні їм латинські терміни:

- 1. Зовнішня
 - 2. Внутрішня
 - 3. Середня
- А. Ендокард.
 - Б. Міокард.
 - В. Епікард.

58. Де розміщуються клапани серця?

- 1. Двостулковий
 - 2. Тристулковий
- А. В основі аорти.
 - Б. Між правим передсердям і правим

3. Півмісяцевий

шлуночком.

В. В основі легеневої аорти.

Г. Між лівим передсердям і лівим шлуночком.

59. Дайте характеристику великого і малого кола кровообігу. (Де починається і закінчується)?

1. Велике коло кровообігу
2. Мале коло кровообігу

А. Закінчується верхньою і нижньою порожнистими венами

Б. Починається у правому шлуночку легeneвими артеріями

В. Починається аортою з лівого шлуночка

Г. Закінчується легeneвими венами у лівому передсерді

60. Вкажіть, якими судинами тече артеріальна і венозна кров?

1. Артеріальна кров
2. Венозна кров

А. Грудна аорта.

Б. Легенева артерія

В. Легеневі вени.

Г. Загальна сонна артерія.

Д. Черевна аорта.

Е. Ворітна вена.

61. Що живлять ці артерії?

1. Внутрішня сонна
2. Зовнішня сонна
3. Пахвова
4. Черевний стовбур
5. Зовнішня клубова
6. Брижові

А. Верхню кінцівку

Б. Нижню кінцівку

В. Кишечник

Г. Шлунок

Д. Головний мозок

Е. Голову, шию

62. Провідникова система серця це:

1. Система серцевих судин
2. Система, яка забезпечує автоматію серця
3. Система клапанів
4. Система капілярів

63. Від грудної аорти відходять:

1. Бронхіальні гілки
2. Внутрішня сонна артерія
3. Міжреберні артерії
4. Брижові артерії

64. Від черевної аорти відходять такі артерії:

1. Ниркова
2. Перикардiальнi гiлки
3. Селезiнкова
4. Лiва шлункова

65. Звiдки збирають кров вказанi вени?

1. Верхня порожниста	А. З шлунка, кищечника
2. Нижня порожниста	Б. З голови, шиї, стiнок грудної
3. Ворiтна	кiтки, верхнiх кiнцiвок
	В. З нижньої частини тiла

66. Які з перерахованих залоз вiдносяться до?

1. Внутрiшньої секреції	А. Слиннi
2. Змiшаної секреції	Б. Гiпофiз
3. Зовнiшньої секреції	В. Пiдшлункова
	Г. Епiфiз
	Д. Паращитовидна
	Е. Яечники
	Є. Яечка
	Ж. Щитовидна
	З. Наднирникова

67. На якi частини подiляється нервова система?

1. За топографiчним принципом	А. Симпатична
2. За функцiональним принципом	Б. Периферична
	В. Соматична
	Г. Парасимпатична
	Д. Центральна

68. Що включають в себе.....?

1. Ромбоподiбний мозок	А. Середнiй мозок.
2. Великий мозок	Б. Довгастий мозок.
	В. Промiжний мозок.
	Г. Кiнцевий мозок.
	Д. Заднiй мозок.

69. Які анатомiчні структури характернi для.....?

1. Довгастого мозку	А. Мозочок
2. Заднього мозку	Б. 4-х горбкове тiло
3. Середнього мозку	В. Епiфiз
4. Промiжного мозку	Г. Сiрий горб
5. Кiнцевого мозку	Д. Нiжки великого мозку
	Е. Пiвкулі головного мозку
	Є. Перехрестя пiрамiд
	Ж. Гiпофiз
	З. Мозковий мiст
	И. Плащ

- I. Зорові горби
- Ї. Третій мозковий шлуночок
- Й. Бокові шлуночки мозку.

70. Спинний мозок закінчується на рівні таких хребців:

- 1. 11-12 грудних
- 2. 2 поперекового
- 3. 3 крижового
- 4. 1 куприкового

71. Де розміщується і з чого побудована сіра і біла мозкова речовина спинного мозку?

- 1. Сіра
 - A. На периферії мозку і являє собою скупчення відростків нервових клітин, утворює три пари канатиків.
- 2. Біла
 - B. В центрі і являє собою скупчення нервових клітин та їх відростків. Анатомічно складається з дорсальних і вентральних рогів.
 - B. В центрі у вигляді окремих ядер, серед яких є ретикулярна формація.

72. Чим характерні оболонки спинного мозку?

- 1. Тверда
 - A. Безпосередньо вкриває спинний мозок
- 2. Павутинна
 - B. Середня оболонка
- 3. М'яка
 - B. Зовнішня оболонка, яка нещільно прилягає до стінок хребетного каналу.

73. Чим характерні простори спинного мозку?

- 1. Епідуральний
 - A. Розміщується між твердою і павутинною оболонками. Заповнений спинномозковою рідиною.
- 2. Субдуральний
 - B. Розміщується між твердою оболонкою і хребетним каналом. Заповнений пухкою сполучною тканиною з включенням жирових клітин.
- 3. Підпавутинний
 - B. Розміщується між м'якою і павутинною оболонками. Заповнений спинномозковою рідиною.

74. Якими по функції є черепно-мозкові нерви?

- 1. Чутливі
 - A. I пара нюховий
- 2. Рухові
 - B. II пара зоровий
- 3. Змішані
 - B. III окоруховий
 - Г. IV пара блоковий
 - Д. V пара трійчастий
 - Е. VI пара відвідний

- Є. VII пара лицевий
- Ж. VIII пара присінково-завитковий
- З. IX пара язикоглотковий
- И. X пара блукаючий
- І. XI пара додатковий
- Ї. XII пара під'язиковий.

75. Де розміщені центри вегетативної нервової системи?

- 1. Симпатичні
- 2. Парасимпатичні
- А. Середній мозок.
- Б. Крижовий відділ спинного мозку.
- В. Довгастих мозок.
- Г. Бокові роги сірої речовини спинного мозку від першого грудного до четвертого поперекового хребців.

76. Провідникові шляхи ЦНС є:

- 1. Асоціативні
- 2. Сегментарні
- 3. Комісуральні
- 4. Кіркові
- 5. Проекційні

77. Які частини мають оболонки ока?

- 1. Зовнішня (фіброзна)
- 2. Середня (судинна)
- 3. Внутрішня (сітківка)
- А. Райдужна оболонка
- Б. Склера
- В. Пігментний шар
- Г. Рогівка
- Д. Війкове тіло
- Е. Власна судинна оболонка
- Є. Зіниця
- Ж. Нервовий шар

78. Які є світлозаломні і захисні пристосування ока?

- 1. Світлозаломні
- 2. Захисні і допоміжні
- 3. Периорбіта
- А. Повіка
- Б. Скловидне (склисте тіло)
- В. Кон'юнктива
- Г. Слізний апарат
- Д. Кришталік
- Е. Вії
- Є. Внутрішньоочна рідина
- Ж. М'язи ока

79. Що входить в склад слухового аналізатора?

- 1. Зовнішнє вухо
- 2. Середнє вухо
- 3. Внутрішнє вухо
- А. Слухові кісточки
- Б. Кістковий лабіринт
- В. Вушна раковина
- Г. Перетинчастий лабіринт

Д. Перилімфа і ендолімфа
Е. Зовнішній слуховий хід.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Волковой В.А. Анатомія людини: підручник/Волковой В.А., Малоштан Л.М. Х.:БУРУН і К., 2010., 336 с.
2. Головацький А.С. Анатомія людини. В 3-х томах./ Головацький А.С., Черкасов В.Г., Сапін М.Р., Федонюк Я.І. М.:Медицина, 2006.
3. Кравчук С.Ю. Анатомія людини. В 2-х томах. Чернівці:Поділля, 1998р.
4. Маруненко І.М., Неведомська Є.О., Бобрицька В.І. Анатомія і вікова фізіологія з основами гігієни. Курс лекцій. К.:Професіонал, 2006, 480с.
5. Матешук-Вацеба Л.Р. Нормальна анатомія людини: навчальний посібник. Вінниця:Нова Книга, 2020, 432с.
6. Очкуренко О.М., Федотов О.В. Анатомія людини. К.:Вища школа, 1992, с.371-386.
7. Сауляк-Савицька М.М. Анатомія людини. К.:Радянська школа, 1996, 322с.
8. Свиридов О.І. Анатомія людини. К.:Вища школа, 2001, с. 371-386.
9. Федонюк Я.І. Анатомія та фізіологія з патологією. Тернопіль:Укр. книга, 2001, 676с.
- 10.Хоменко Б.Г. Анатомія людини. Практикум: Навч. Посібник. К.:Вища школа, 1991, 184с.

Атласи

1. Ришард Александровіч. Малий атлас з анатомії. К.:ВСВ «Медицина», 2017, 135с.
2. Анатомический атлас человеческого тела. В 3-х томах. Под. Ред. Ф Кишш, Я. Сентаготаи. Будапешт, 1973.

Допоміжна:

1. Бобрик Г.І. Кавешніков В.І. Міжнародна номенклатура. К.:Здоров'я, 2001, 328 с.
2. Коляденко Г.І. Анатомія людини. К.:Либідь, 2004, 364с.
3. Михалевич Р.Ф. Анатомія та фізіологія з основами патології в запитаннях і відповідях. К.:Здоров'я, 2001, 175 с.

4. Чернокульський С.Т., Єрмольєв В.О. Анатомія кісток та їх з'єднань: Навч.-метод. Посібник з анатомії людини. К.:Книга плюс, 2005, 160 с.
5. Шапаренко П.П., Смольський Л.П. Анатомія людини: У 2 т. К.:Здоров'я, Т.1, 2003, 376с., Т.2, 2005, 372с.
6. Цузмер Г.М. Людина: Анатомія, фізіологія, гігієна/Цузмер Г.М., Петришина О.Л. К.: 1992, 223с.